

With the support of the Lifelong Learning Programme of the European Union

**„Identifying Barriers in Promoting the European Standards and Guidelines
for Quality Assurance at Institutional Level“**

IBAR

Agreement number – 2010 – 4663/001 - 001

WP7
Quality and Students
National study – Polish version
2011

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Research Team, Warsaw School of Economics:**Ewa Chmielecka****Stefan Doroszewicz****Jakub Brdulak****Piotr Miller****Introduction: the Polish National Policy context.**

W Polsce ocenianie osiągnięć i jakości procesu dydaktycznego w tym względzie jest złożone przede wszystkim w ręce uczelni. Istniejące regulacje ogólnokrajowe to:

- Zalecenia Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z lipca 2005 r, (znowelizowana wersja Ustawy z dnia 18 marca 2011 r)
- standardy akredytacji PKA poświęconych ocenie studentów.
- polityka naboru studentów do uczelni, która może być uznana za rodzaj oceny wstępnej

W Ustawie znajdujemy następujące zapisy w dziale IV „Studia i studenci”, rozdz. 1 „Organizacja studiów” i art. 164: „Organizację i tok studiów w tym prawa i obowiązki studentów określa regulamin studiów”. Regulamin ten określa m.in. „warunki i tryb odbywania studiów ... stosowaną skalę ocen ... warunki składania egzaminów i uzyskiwania zaliczeń .. warunki dopuszczenia do egzaminu dyplomowego oraz uzyskania dyplomu ...”

Standardach akredytacji PKA znajdujemy zapis: ....

W procedurach instytucjonalnej i programowej oceny zapewniana jakości znajdujemy takie zapisy – odnoszące się do sposobu oceny studentów przez uczelnie – które były stosowane do roku akademickiego 2011/12

Ocena jakości (w oparciu o funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniana jakości dotyczy m.in.:

- zasad oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy i weryfikacji efektów kształcenia,
- zasady oceny osiągnięć dydaktycznych studentów są jasne i znane od początku zajęć dydaktycznych oraz w sposób konsekwentny egzekwowane

W nowych procedurach akredytacji dostosowanych do KRK, dostosowanych do znowelizowanej Ustawy oraz wprowadzenia KRK na uczelnie mamy zapisy obszerniejsze, a mianowicie:

Należy przedstawić system weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na różnych jego etapach, w tym:

- opis procedur określania efektów kształcenia oraz monitorowania ich realizacji,
- opis sposobów potwierdzania efektów na każdym etapie kształcenia, w tym:
  - ✓ system oceny prac zaliczeniowych, projektowych, egzaminacyjnych,
  - ✓ system weryfikacji efektów uzyskanych w wyniku odbycia praktyk/staży,

- ✓ system sprawdzania końcowych efektów (proces dyplomowania), oraz jeżeli jest to możliwe ze względu na specyfikę i profil prowadzonego kształcenia system monitorowania karier zawodowych na rynku pracy;

Analizę i ocenę systemu weryfikacji efektów kształcenia, w tym:

- objęcia tym systemem wszystkich kategorii efektów kształcenia (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne), oraz wszystkich etapów kształcenia;
- możliwości zmierzenia i oceny efektów kształcenia na poszczególnych jego etapach, prawidłowości ustalonych procedur, metod (dobór do ocenianego kryterium) i ocen, ze szczególnym uwzględnieniem procesu dyplomowania;
- standaryzacji wymagań, zapewnienia przejrzystości i obiektywizmu formułowania ocen;
- analiza skali i przyczyn odsiewu studentów,
- dostępności informacji na temat stosowanego systemu oceny efektów kształcenia.

Ocena wsparcia studentów w procesie uczenia się zapewniana przez Uczelnię obejmuje:

- Ocenę czy zasady rekrutacji umożliwiają dobór kandydatów posiadających wiedzę i umiejętności niezbędne do uzyskania w procesie kształcenia zakładanych efektów kształcenia. Ocena czy nie zawierają regulacji dyskryminujących określoną grupę kandydatów. Ocena zasad ustalania wielkości rekrutacji- uwzględnienie związku liczby rekrutowanych studentów z potencjałem dydaktycznym jednostki i jakością kształcenia.
- Ocenę prawidłowości określenia nakładu pracy i czasu niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia – ogólnych, specyficznych i szczegółowych (dla kierunku, poziomu kwalifikacji i profilu, modułu kształcenia).
- Ocenę czy system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen, a wymagania w nim określone są wystandaryzowane.

Przypomnijmy – te zasady oceny jakości będą obowiązywały PK i uczelnie po wdrożeniu National Qualification Frameworks for HE, tj. praktycznej od roku akademickiego 2012/13

Polityka naboru studentów opisana była w raporcie WP6. Przypomnijmy, że na studia I stopnia (1st cycle) kandydaci są oceniani i przyjmowani przede wszystkim na podstawie wyników egzaminu maturalnego, zaś kryteria rekrutacji na studia II i III stopnia ustala sama uczelnia.

Najważniejsze tło dla sposobu oceny osiągnięć studentów przez uczelnie stanowi nowelizacja Ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym”, która została przyjęta 18 marca 2011 r. oraz opublikowane w październiku i listopadzie 2011 r. rozporządzenia do tej nowelizacji. Obligują one uczelnie do wprowadzenia w roku akademickim 2011/12 nowej organizacji procesu kształcenia zgodnej z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (National Qualification Framework for HE). Oznacza to dla uczelni konieczność zaprojektowania programów kształcenia na bazie efektów kształcenia (Learning outcomes oriented curricula design): sporządzenia matrycy założonych (expected) efektów kształcenia oraz równoległej do niej i uzupełniającej ją matrycy walidacji założonych efektów kształcenia. Ten ostatni wymóg ma zapewnić, że efekty zakładane będą faktycznie osiągane przez studenta. Szczególnie istotny jest zapis z rozporządzenia MNISzW dotyczącego wprowadzenia NQF for HE mówiący o tym, że dla wydania dyplomu ukończenia studiów konieczne jest potwierdzenie uzyskania przez studenta wszystkich zapisanych w matrycy założonych efektów kształcenia. Poprawność obydwu matryc oraz to, że walidacja daje

pewność, iż efekty kształcenia są osiągane przez studenta ma być sprawdzana w przyszłości przez agencje akredytacyjne w trakcie procedur ewaluacji jakości.

Polskie uczelnie są zatem w bieżącym roku akademickim w fazie przejściowej: muszą porzucić dotychczasową procedurę oceniania studentów głównie na bazie treści programowych, a przestawić się na procedurę nową: walidacji efektów kształcenia w działach: wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne. To zadanie jest prawdziwym wyzwaniem i głęboką zmianą w myśleniu o sposobie oceny studentów jako elemencie systemu zapewniania jakości. Wszystkie cztery badane uczelnie są aktywnie zaangażowane w ten proces, co potwierdza analiza dokumentów oraz wywiady z aktorami. Niemniej, rozwiązania bazujące na walidacji efektów kształcenia są w fazie projektu, a nie faktycznie działających mechanizmów zapewniania jakości. Dokumenty dotyczące polityki ewaluacji studentów właściwe dla nowej sytuacji są dopiero tworzone.

Metodologia badań

Badaniami, tak jak w pakietach poprzednich objęto 4 uczelnie. W WP5 można znaleźć ich dokładniejszą charakterystykę. Ponieważ wszystkie zgodziły się na podawanie ich udziału w badaniach do publicznej wiadomości, zatem w prezentowaniu wyników badania empirycznego operować będziemy skrótami ich nazw. Są to:

- Uniwersytet Adama Mickiewicza/Adam Mickiewicz University In Poznań [UAM/AMU]
- Szkoła Główna Handlowa/Warsaw School of Economics In Warsaw [SGH/WSE]
- Politechnika Łódzka/Technical University of Lodz [PŁ/TUL]
- Bielska Szkoła Wyższa im. Józefa Tyszkiewicza/Bielsko College in Bielsko-Biala [BSW]

Wszystkie cztery micro-cases uczelni przygotowane na podstawie:

- analizy dokumentów uczelni
- wywiadów ze wskazanymi w kwestionariuszu WP7 aktorami, w tym studentami, aktywnymi nauczycielami, pełnomocnikami ds. zapewniania jakości, prorektorami i prodziekanami ds. kształcenia, kanclerzami i kierownikami sekcji nauczania administracji uczelnianych – stosownie do organizacji struktury decyzyjnej w badanych uczelniach.

Największa trudność w przeprowadzeniu badań stanowił wspomniany we wstępie okres przejściowy w organizacji procesu nauczania i oceniania studentów. Uczelnie intensywnie pracują nad nowymi standardami ocen opartymi na learning outcomes i niechętnie odwołują się do obecnych metod oceny, które uznają – przynajmniej w części – za nieaktualne.

Odpowiedzi na pytania kwestionariusza WP7:

No	HEI	Answers
1.		What is the institutional policy on student assessment?
	WSE	WSE nie posiada osobno sformułowanej polityki odnoszącej się do oceniania studentów, jednak w zasadach wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia jest ukierunkowanie na pomiary i badania jakości metod oceniania studentów. Szczegółowe zasady oceniania studentów zostały opisane w Regulaminie Studiów w SGH zawierającym m.in.: zasady organizacji sesji

QUALITY AND STUDENTS

	egzaminacyjnych (terminy egzaminów, egzamin komisyjny), zaliczenia zajęć dydaktycznych (skale ocen, protokoły egzaminacyjne, egzaminatorzy), rozliczeń okresowych (zaliczenie semestru, warunkowe wpisy na kolejny semestr, powtarzanie semestru, skreślenie z listy studentów, wznowienie studiów, sposób liczenia średniej ocen), zasady dotyczące zakończenia studiów (egzamin licencjacki i magisterski, ocena wyniku studiów). Prace Senackiej Komisji Programowej SGH koncentrują się obecnie na zasadach formułowania efektów kształcenia dostosowanych do Krajowych Ram Kwalifikacji oraz na metodach weryfikacji efektów kształcenia.
AMU	AMU nie ma sformułowanej osobno polityki oceniania, ale ogólnouczelniany Regulamin Studiów podaje obowiązujące zalecenia takie jak: skalę ocen, skalę ocen na dyplomie, sposób oceny modułów, inne kryteria. Wykonanie jego postanowień i szczegółowe działania są w rękach wydziałów. Nowa polityka tworzy się wraz z nowym opisem programów kształcenia powstającym przy wprowadzaniu KRK.
TUL	Dokumentem zawierającym politykę oceniania studentów jest Regulamin Studiów przyjęty w roku akademickim 2010/11 na lata następne: sformułowano ogólne reguły oceniania, w tym zasady rejestracji studentów na kolejne semestry, zasady zaliczania przedmiotów, wielowartościową skalę ocen, warunki stosowania binarnej skali ocen, ogólne warunki poprawiania ocen niedostatecznych, maksymalną liczbę egzaminów w semestrach letnim i zimowym, zasady oceniania prac dyplomowych, warunki dopuszczenia i przeprowadzania egzaminu dyplomowego oraz zasady wyznaczania końcowej oceny studiów. Weryfikacji podlegały będą wszystkie learning outcomes właściwe dla programu kształcenia. Opracowano efekty kształcenia dla kierunków i poszczególnych modułów studiów, ustalono ich związki (macierze) z efektami obszarowymi, trwały prace nad metodami weryfikacji efektów kształcenia dostosowanymi do ich merytorycznej zawartości. Uczelnia dąży do internacjonalizacji swojego systemu oceniania studentów poprzez jego klarowność, jednoznaczność i możliwość transferu uzyskiwanych ocen w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego.
BSW	<p>Przyjęte w Uczelni procedury oceny studentów na zajęciach zostały zamieszczone w odrębnym dokumencie pn. „System oceniania i egzaminowania studentów w Bielskiej Wyższej Szkole im. Józefa Tyszkiewicza”, który powstał w 2002 roku we współpracy z Uniwersytetem Walijskim w wyniku której absolwenci Uczelni mogli do roku 2008 równolegle ubiegać się o dyplom tej uczelni zagranicznej..</p> <p>Główne kierunki przyjętej w Uczelni polityki w zakresie oceniania studentów zapisane to:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Jasność zasad i kryteriów oceniania 2) dostosowywanie wdrożonego w Uczelni systemu oceniania i egzaminowania studentów do zmieniających się krajowych i międzynarodowych standardów kształcenia; 3) zapewnienie rzetelności i obiektywności oceny (zasada bezpieczeństwa) w ramach poszczególnych przedmiotów i egzaminu dyplomowego; 4) kształtowanie samodzielności studentów w uczeniu się i stałym podnoszeniu kwalifikacji (kształceniu); 5) stworzenie podstaw organizacyjnych oraz procedur gwarantujących prawidłową organizację i realizację procesu weryfikacji wiedzy i umiejętności studentów w ramach sesji egzaminacyjnych;

QUALITY AND STUDENTS

		6) wdrożenie rozwiązań organizacyjnych i technicznych przyjaznych dla studentów niepełnosprawnych;
		<p>Summary: we wszystkich rolę dokumentów „politycznych” pełnią regulaminy studiów, które są obszerne i wyczerpujące, podają wszystkie kryteria ocen niezbędne do jej obiektywizacji. W BSW mamy osobny dokument dotyczący systemu oceniania, który był warunkiem uzyskania walidacji zagranicznej (Walia) szkoły.</p> <p>Problems: we wszystkich uczelniach trwa praca nad systemami weryfikacji learning outcomes dostosowanych do ram kwalifikacji – mamy w ich różne fazy zaawansowania, ale wszystkie chcą osiągnąć to dostosowanie w roku akademickim 2012/13.</p>
1b	How is the relevant information communicated to students?	
	WSE	Regulamin Studiów w SGH jest publicznie dostępny, Take na www. Zasady oceniania studentów w ramach poszczególnych przedmiotów są jednoznacznie określone w publikowanych sylabusach/kartach przedmiotów. Każdy nauczyciel akademicki jest zobowiązany do przedstawienia szczegółowych informacji dotyczących metod, warunków i kryteriów wykorzystywanych w zaliczaniu przedmiotu.
	AMU	Studenci są członkami uczelnianej Rady ds. Jakości, są szkoleni w zakresie dotychczasowych i nowych zasad oceny; informacja o nich jest przesyłana oficjalnie także do uczelnianego Parlamentu studenckiego. Na stronach WWW są podane wszystkie informacje o systemie ocen. Każdy wykładowca ma obowiązek przedstawić wymagania i kryteria oceny na 1-szych zajęciach. Są one też podane na stronach WWW, przesyłane e-mailowo do studentów/grup.
	TUL	Informacja jest przekazana studentom przez powszechnie dostępne dokumenty (także na stronach WWW): Regulamin Studiów, Karty Przedmiotów oraz przez nauczyciela akademickiego prowadzącego dany przedmiot. W Karcie Przedmiotu dla każdego efektu kształcenia określono wymagania, jakie student powinien spełnić, aby uzyskać najniższą i najwyższą ocenę zaliczającą przedmiot. Nauczyciel akademicki podczas pierwszych zajęć jest zobligowany do sprecyzowania kryteriów oceniania poszczególnych efektów kształcenia związanych z przedmiotem, w tym dostosowanych do pośrednich wartości skali ocen oraz do określenia zasad formułowania oceny ostatecznej, zaliczającej przedmiot.
	BSW	Studenci są szczegółowo informowani przez cały proces studiów o poszczególnych kryteriach oceny w ramach danego przedmiotu (przez nauczyciela akademickiego) oraz o całym systemie oceny (przez dziekanów i Generalnego Egzaminatora Nadzorującego Egzaminy). Informacje są przekazywane zarówno w formie elektronicznej (mailowo, w systemie informacyjnym uczelni Uczelnia.XP), jak i w tradycyjnej formie (bezpośrednie spotkania z władzami uczelni, dostępność regulaminów w formie papierowej itd.)
		<p>Summary: we wszystkich uczelniach informacje o zasadach oceny są publikowane i dostępne. Podstawowymi instrumentami informacji są regulaminy studiów, sylabusy i informacje od wykładowców.</p> <p>Problemy: w naukach humanistycznych czasem trudno o wymierność oceny wymaganą przez język learning outcomes</p> <p>Good practices: rozbudowany system zapewniania obiektywności ocen w BWS wzorowany na walijskim.</p>
2	How are student assessment procedures made appropriate for their purpose (diagnostic, formative, summative)?	
	WSE	Formą oceny wstępnej kompetencji studentów przystępujących do danych zajęć

	<p>są prerekwizyty przedmiotów. W regulaminie studiów nie ma zaleceń dotyczących ocen formujących - nauczyciel akademicki przeprowadza ją z własnej inicjatywy. Podstawą końcowej oceny z zajęć są kryteria zawarte w regulaminie studiów i w sylabusach - nie ma zajęć nie kończących się oceną. Przypadkiem szczególnym wpływ oceny studenta na dalszy tok studiowania może być praktyka wyboru przez studenta zajęć prowadzonych przez konkretnego wykładowcę na podstawie list rankingowych określonych przez wykładowcę (na podstawie zapisu w Regulaminie Studiów), który uwzględnił w nich pierwszeństwo uczestniczenia w zajęciach studentów z najlepszymi wynikami w nauce.</p>
AMU	<p>Oceny diagnostyczne pojawiały się zamiast „prerekwizytu” – jako ocena możliwości uczestniczenia w zajęciach; obecnie stosuje się oceny formujące indywidualnie projektowane przez nauczycieli prowadzących zajęcia. Po szkoleniach i nowym wzorze sylabusa ogólnouczelnianego będą wymagane od wszystkich nauczycieli wg jednolitych zasad. Warunki oceny sumatywnej opisane są w regulaminu studiów - nie ma zajęć nie kończących się oceną.</p>
TUL	<p>Ocena wstępna to prerekwizyty formułowane w Karcie Przedmiotu. Dla studentów pierwszego roku studiów, przed rozpoczęciem studiowania organizowane są kursy wyrównawcze z matematyki i fizyki w miarę potrzeby. Nauczyciel jest zobligowany do ocen formujących, weryfikujących sekwencyjnie nabywaną wiedzę i umiejętności. W wypadku zajęć kończących się oceną podsumowującą zaleca się stosowanie sprawdzianów formujących. Wszystkie zajęcia prowadzone w TUL są zaliczane na podstawie oceny podsumowującej, formułowanej w skali wielowartościowej (wyjątkiem są zaliczenia WF i praktyk studenckich dokonywane na skali binarnej). Nie ma zajęć nie kończących się oceną.</p>
BSW	<p>diagnostic: Pre-testy z języka angielskiego i z niektórych przedmiotów inżynierskich i przedmiotów ścisłych w celu stworzenie możliwości wyrównania poziomu kompetencji studentów .</p> <p>formative: Stosowanie szerokiego wachlarza form sprawdzania postępów w nauce dostosowanych do potrzeb danego kierunku (w trakcie semestru oraz w przeciągu kilku semestrów)</p> <p>summative: zasady oceniania i egzaminowania zawarte w dokumencie <i>System oceniania i egzaminowania w BWS im. J. Tyszkiewicza</i>, punktowy system oceniania, kodowanie prac egzaminacyjnych i przeprowadzanie egzaminów przez Generalnego Nadzorującego Egzaminu. Nie ma zajęć nie kończących się oceną.</p>
	<p>Summary: formę oceny wstępnej najczęściej pełnią prerekwizyty do zajęć, uzupełniane o inne formy oceny w przypadkach, gdy zachodzi przypuszczenie, że studenci mogą nie sprostać wymaganiom; wszędzie występuje obowiązkowa ocena sumatywna o zasadach podanych w regulaminie; oceny formatywne najczęściej są w rękach nauczycieli. nie ma zajęć nie kończących się oceną.</p> <p>Problems:</p> <ul style="list-style-type: none"> • W humanistyce ocena formatywna często zawodzi, trzeba bazować na sumatywnej. <p>Good practices:</p> <ul style="list-style-type: none"> • WSE – wpływ dobrych ocen uzyskanych uprzednio przez studenta na dostęp do wybieranych przez niego zajęć – selekcyjny wstęp na najpopularniejsze zajęcia.

	<ul style="list-style-type: none"> • Praktyka zajęć wyrównujących zróżnicowane przygotowanie studentów • Czasami występująca (BWS, AMU) samoocena studentów.
3	How are student assessment procedures designed to measure the intended learning outcomes and other program objectives?
WSE	<p>Od 2008 r. sylabusy WSE muszą zawierać opis learning outcomes i metodę oceny osiągnięć studenta. Podstawą ocen są kryteria merytoryczne poszczególnych przedmiotów zawierające cel i program zajęć, formę egzaminu końcowego oraz uzyskiwane efekty kształcenia w postaci zdobywanej wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych. Wskazane w sylabusie efekty kształcenia obligują egzaminatorów do ich weryfikacji podczas planowania zakresu sprawdzianów oraz egzaminów końcowych z zajęć i są podstawą uzyskania ocen z przedmiotu. Trwają prace nad udoskonaleniem systemu związane z wprowadzeniem NQF for HE.</p> <p>Osobne procedury oceny dotyczą przyjmowania i ocen prac dyplomowych (licencjat, magister) oraz zasad oceniania i obliczania oceny na dyplomie ukończenia studiów - bazują głównie na efektach kształcenia podając wymagania ogólne, merytoryczne i formalne stawiane tym pracom oraz tryb przyjmowania i oceniania wraz z zasadami recenzowania i dokumentowania recenzji tych prac.</p>
AMU	<p>Uczelnia jest zbyt duża i zbyt różnorodna aby można było zastosować jedną procedurę ocen, toteż (poza ogólnouczelnianym regulaminem studiów) zasady ocen formułowane są przez wydziały. Obecne praktyki oceny tylko w części bazowały na learning outcomes – np. oceniano typowe „skills” : praca w grupie, kreatywność, niektóre kompetencje społeczne. Wg projektu wdrażania NQF for HE całość oceny studentów będzie oparta na learning outcomes oraz monitoringu tego procesu i egzaminatorach zewnętrznych.</p>
TUL	<p>W chwili obecnej weryfikacja efektów kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów jest dokonywana metodami proponowanymi i deklarowanymi studentom przez nauczycieli akademickich, a walidacja wyników takiej weryfikacji przebiega uznaniowo. Podstawowe formy oceny: test, egzamin pisemny polegający na rozwiązywaniu zadanych problemów oraz projekt można stwierdzić, że testy stanowią - 10÷20% ocen, egzaminy pisemne - 50÷60%; projekty - 20÷40%.</p> <p>Do marca 2012 r. Uczelnia zobowiązała się do opracowania zasad weryfikacji efektów kształcenia dla trzech wybranych modułów traktując to opracowanie jako pilotaż i ewentualnie przykład dla innych późniejszych rozwiązań w tym zakresie.</p>
BSW	<p>Procedury oceny do roku 2010 bazowały na egzekwowaniu treści.</p> <p>W ramach Wdrożenia Krajowych Ram Kwalifikacji (w roku akademickim 2011/2012) przyjęto po raz pierwszy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • badanie stopnia osiągnięcia założonych efektów kształcenia w ujęciu indywidualnym (na bazie kryteriów oceny studenta zawartych w sylabusie) oraz w ujęciu zbiorowym (sprawdzanie czy efekty kształcenia zostały osiągnięte w odniesieniu do danego przedmiotu): • ocenę projektu macierzy weryfikacji efektów kształcenia, która powstała w 2010 r., • nowy wzorzec sylabusu określającym kryteria oceny w odniesieniu do poszczególnych efektów kształcenia.

	<p>Summary: We wszystkich uczelniach trwają prace nad dostosowaniem ocen do learning outcomes, różnie zaawansowane – podstawową determinantą jest tu obecność opisu programu w języku learning outcomes w sylabusach.</p> <p>Problems:</p> <p>Good practices:</p>
4a	<p>Are student assessment procedures undertaken in accordance to the officially stated examination rules/regulations by qualified personnel?</p>
WSE	<p>Wszystkie działania oceniające podporządkowane są Regulaminowi Studiów. Rozwiązania dotyczące oceniania prac licencjackich i magisterskich oraz przebiegu egzaminów dyplomowych zatwierdza Rektor WSE w trybie odpowiednich zarządzeń. Nadzór nad ich realizacją spoczywa na Dziekanatach Studiów I i II stopnia. Nadzór nad realizacją rozwiązań proceduralnych dotyczących egzaminów centralnych sprawują Koordynatorzy przedmiotów. Nadzór nad spójnością oferty programowej oraz treścią sylabusów sprawuje Senacka Komisja Programowa.</p>
AMU	<p>Regulamin Studiów stanowi tło dla wszelkich ocen – jest przyjmowany przez Senat UAM. Jego opracowywaniem i wdrażaniem zajmuje się Dział Nauczania.</p>
TUL	<p>Ogólne zasady oceniania studentów znajdują się w Regulaminie Studiów. Nadzór nad jego przestrzeganiem jest w rękach prorektora ds. nauczania. W odniesieniu do weryfikacji efektów kształcenia związanych z poszczególnymi przedmiotami obowiązuje Karta Przedmiotu przygotowana pod nadzorem komisji ds. zapewniania jakości. Jednostki zajmujące się oceną to Dział Nauczania (dla całej uczelni) i prodziekani ds. nauczani (na wydziałach).</p>
BSW	<p>Procedury oceny są tworzone w zgodzie z Regulaminem Studiów oraz systemem oceniania i egzaminowania przygotowanym przez wyspecjalizowaną komórkę Dział Jakości (wcześniej Dział Nauczania) przy wsparciu władz uczelni (Rektor, Kanclerz) i zatwierdzane przez Senat.</p>
	<p>Summary: wszystkie uczelnie mają oficjalnie przyjęte przez senaty zasady oceniania oraz wyspecjalizowane komórki zajmujące się nadzorem nad ich wykonaniem.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Problems: mały udział specjalistów (pedagogów) w tworzeniu systemu ocen – nie udaje się znaleźć wspólnego języka między ich wiedzą fachową a potrzebami administracji uczelni. <p>Good practices:</p>
4b	<p>To what extent are the procedures dependent on the judgment of a single examiner?</p>
WSE	<p>Ocena studentów opiera się przede wszystkim na osądzie pojedynczych egzaminatorów, których obowiązkiem jest przestrzeganie kryteriów merytorycznych zawartych w sylabusach opracowanych dla realizowanych przedmiotów oraz zasad formalnych zawartych w Regulaminie Studiów. Regulamin Studiów wymaga tego samego zakresu materiału i tych samych wymagań egzaminacyjnych w każdym terminie egzaminu z danego przedmiotu podczas sesji egzaminacyjnej oraz zapewnia odrębność ocen z każdego przedmiotu. Reguluje także zasady obliczania średnich ocen semestralnych. Ankiety studenckie zawierają pytania o obiektywizm ocen. Egzaminy licencjackie i magisterskie składane są przed komisją (skład: przewodniczący komisji, promotor pracy oraz recenzent). Pytania egzaminacyjne formułuje promotor (dotyczące realizowanego przez studenta kierunku studiów) oraz recenzent (dotyczące tematyki wykonanej pracy dyplomowej). Szczególnym przypadkiem są egzaminy centralne, dla których przyjęto kilka</p>

	zasad sprzyjających obiektywności oceny: <ul style="list-style-type: none"> • zasadę niezależności oceniającego - osoba prowadząca zajęcia nie może być egzaminatorem. • Anonimowość: prace egzaminacyjne są oceniane są przez ekspertów, którzy nie znają danych osób egzaminowanych. • Kryteria oceny opracowują Katedry merytorycznie związane z realizowanymi zajęciami. • Nadzór nad realizacją egzaminów centralnych sprawują Koordynatorzy przedmiotów.
AMU	Obecnie dominują oceny nauczycieli. W planach: egzaminatorzy zewnętrzni i wspólny egzamin wystandaryzowany dla dużych modułów. Na razie nie ma monitoringu ocen i ich rzetelności, ale i nie ma skarg studentów na ich subiektywność. Ankiety studenckie zawierają pytania o obiektywizm ocen. W przypadkach kwestionowania ocen przez studenta odbywa się egzamin komisyjny. Pewnym narzędziem obiektywizacji są sylabusy dostępne w sieci UAM, w których są podane warunki zaliczenia. Procedury obron prac licencjackich i magisterskich zabezpieczają przez subiektywizmem: mamy tu standardy prac licencjackich/mgr, zewnętrznych recenzentów, egzamin komisyjny itp. Kompetencje językowe są w pełni standaryzowane zewnętrznie wg międzynarodowych kryteriów poziomów.
TUL	Podobnie jak w przypadku AMU. Ankiety studenckie zawierają pytania o obiektywizm ocen.
BSW	Procedury ocen są narzucone nauczycielom przez uczelnię: są podane w sylabusie, w tym m.in. części składowe oceny końcowej i sposób egzaminowania. Najważniejsze egzaminy wspólne dla wszystkich studentów przeprowadzane są przez Generalnego Nadzorującego Egzaminy Ankiety studenckie zawierają pytania o obiektywizm ocen.
	Summary: we wszystkich uczelniach oceny są przede wszystkim dokonywane przez nauczyciela, a zatem w pewnej mierze subiektywne. Poza nielicznymi wyjątkami nie stosuje się egzaminatorów zewnętrznych ani wystandaryzowanych egzaminów. Zabezpieczeniem przez zbytnim subiektywizmem są przede wszystkim zasady oceny zapisane w sylabusach i komisyjna forma najważniejszych egzaminów. Ankiety studenckie zawierają pytania o obiektywizm ocen – generalnie brak skarg studentów na ich niesprawiedliwość. Problems: Good practices: WSE: ujednolicone egzaminy centralne dla podstawowych przedmiotów których wyniki są sprawdzane anonimowo przez egzaminatorów.
5	Do student assessment procedures have clear and published criteria for: <ul style="list-style-type: none"> • marking? • student absence, illness, or other mitigating circumstances? • informing students on the type, method, and criteria of assessment? • student class participation? • exam enrolment?
WSE	Zasady dotyczące skali ocen zawarte są w Regulaminie Studiów i są ogólnie dostępne dla studentów. Problem nieobecności na zajęciach, zwolnień lekarskich i innych usprawiedliwień pozostaje w gestii nauczyciela. Obecność na wykładach nie jest obowiązkowa. Zasady oceny są podawane w sylabusie

QUALITY AND STUDENTS

	(składowe ocen, sposób egzekwowania) – określa je wykładowca.
AMU	Uczelniany Regulamin Studiów rozstrzyga wszystkie wskazane punkty i zobowiązuje nauczyciela do zdefiniowania na początku zajęć wszystkich zasad/kryteriów zaliczenia – w tym obecności. Na wydziałach zasady wystawiania ocen dopasowane do typu zajęć (np. inaczej laboratoria, inaczej wykłady), na stronach WWW podane przykłady dobrych praktyk. Studenci, nie widzą potrzeby dodatkowych regulacji – patrz wyniki ankiet
TUL	Regulamin Studiów oraz Karta Przedmiotu zawierają wszelkie informacje i warunki związane z uczestnictwem studenta w zajęciach. W Regulaminie Studiów określono wielowartościową skalę ocen, warunki uczestniczenia w zajęciach, w tym zasady dotyczące nieobecności, zwolnień lekarskich i innych usprawiedliwień oraz warunki dopuszczenia i prowadzenia egzaminu, natomiast w Karcie Przedmiotu znajdują się podstawowe informacje o metodach, rodzajach i kryteriach oceny. Źródłem szczególnych informacji określających zasady oceniania w ramach danego przedmiotu jest nauczyciel akademicki.
BSW	Procedury szczegółowo opisane są w dokumencie pod nazwą: „System oceniania i egzaminowania studentów w BWS i zawierają wszystkie informacje wspomniane w pytaniu. Dokument ten jest dostępny na stronach uczelni i w systemie informacyjnym XP. Znany jest on zarówno nauczycielom, jak i studentom.
	Summary: All HEIs have clear and published criteria for in question. Problems: Good practices:
6.	Are student assessment procedures subject to administrative verification checks?
WSE	Zasady oceniania i realizacji egzaminów centralnych są weryfikowane przez Koordynatorów przedmiotów. Za weryfikację procedur i zasad oceniania prac licencjackich i magisterskich odpowiada Rektor WSE. Za tworzenie oferty dydaktycznej oraz związanych z nią wymagań i ocen odpowiada Senacka Komisja Programowa. Udoskonalenie procedur ocen jest stałym elementem tych prac. Obecnie Senacka Komisja Programowa i Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia powołała Kapitułę dla opracowanie standardów mierzących efekty kształcenia w odniesieniu do prac licencjackich i magisterskich oraz zasad recenzowania i oceniania prac dyplomowych a także podjęcie prac nad sposobem weryfikacji i dokumentowania zgodności z deklarowanymi efektami kształcenia w sylabusach przedmiotów. Te rozwiązania zostały zatwierdzone przez Rektora WSE.
AMU	Tak, to stała troska i praca Działu nauczania, także inspirowana przez studentów. Rzadko pojawiają się fundamentalne zmiany w Regulaminie Studiów, częściej zmiany są wprowadzane na poziomie wydziałów i katedr. Uczelnia nie monitoruje wdrożenia procedur przez wykładowców – taki obowiązek ma kierownik zakładu/katedry (hospitacje + inny nadzór bezpośrednich przełożonych). Obecnie trwa przystosowanie procedur do oceniania efektów kształcenia w zgodzie z matrycami przygotowanymi dla programów.
TUL	Tak, to stały proces. Obecnie w TUL dla dostosowania ocen do wprowadzanych ram kwalifikacji powołano: trenerów nauczycieli akademickich i Komisję Dydaktyczną, których zadaniem są szkolenia i działania doradcze w zakresie formułowania i weryfikowania efektów kształcenia oraz sformułowanie projektu zmian procesu oceniania studentów.
BSW	Procedury oceny studentów są weryfikowana przez administrację uczelni

QUALITY AND STUDENTS

	<p>następujący sposób:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nadzór Dziekana (kontrola prawidłowości stosowania procedur oceny studentów, rozstrzyganie kwestii spornych) • Przegląd sylabusów pod kątem m.in. kryteriów oceny studenta, ze zwróceniem szczególnej uwagi na sylabusy nowych wykładowców (Dział Planowania) • Weryfikacja procedur oceny studentów podczas ewaluacji zajęć także z wykorzystaniem wyników ankiet studenckich. <p>Obecnie trawa praca nad pełnym dostosowaniem ocen do weryfikacji efektów kształcenia związanych z wprowadzeniem KRK.</p>
	<p>Summary: we wszystkich uczelniach weryfikacja zasad oceny jest stałym procesem, czuwają nad nim wyznaczone jednostki uczelni.</p> <p>Problems:</p> <p>Good practices:</p>
6b	<p>If so, how are the verification checks made?</p> <p>See above.</p>
7.	<p>How do student assessment procedures reflect on students' knowledge and skills gained at the secondary education level?</p>
WSE	<p>Jedynym elementem procedury oceny wstępnej jest konkurs wyników egzaminów maturalnych, który jest podstawą do selekcyjnego naboru studentów. Nie rodzi on większych problemów. Problemy pojawiają się w naborze na II stopień studiów, zwłaszcza w związku ze zmianą kierunku studiów.</p>
AMU	<p>I wykładowcy i studenci oceniają generyczne kompetencje ze szkoły średniej jako dość mizerne. Bywają zajęcia wyrównawcze dla studentów I roku – zwłaszcza z matematyki. Czasem prowadzący zajęcia zobowiązuje słuchaczy do dodatkowej pracy na tym poziomie – ale generalnie ocenia się wiedzę zdobytą już na uczelni.</p>
TUL	<p>Procedury oceny studentów w TUL w zasadzie nie nawiązują do wiedzy i umiejętności zdobytych przez studentów w szkole średniej. Jedynym przejawem pośredniego związku systemu oceniania studentów w tej uczelni są kursy wyrównawcze z matematyki i fizyki opisane w p. 2.</p>
BSW	<p>Procedury oceny studentów nawiązują do wiedzy i umiejętności zdobytych przez nich w szkole średniej w zakresie przedmiotów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>język angielski</i> (pre-test obejmujący wszystkich studentów mający na celu określenie poziomu zaawansowania i przydzielenie do odpowiednich grup) • <i>rysunek</i> (studenci kierunku architektura wnętrz, bez przygotowania w zakresie rysunku, kierowani są na kurs przygotowawczy organizowany przez Uczelnię przed rozpoczęciem studiów) • system zajęć wyrównawczych z matematyki i fizyki – funkcjonował dotychczas 3 lata (obejmuje osoby z najsłabszymi ocenami z tych przedmiotów - ocena ze świadectwa maturalnego) <p>Poza tym ocenia się kompetencje nabyte w uczelni.</p>
	<p>Summary: zasadniczo ocenia się kompetencje nabywane na uczelni przy ograniczonym zaufaniu do kompetencji wynoszonych ze szkoły średniej.</p> <p>Problems:</p> <p>Good practices: zajęcia wyrównawcze wspomagające niedostateczne przygotowanie studentów, zwłaszcza w zakresie przedmiotów ścisłych.</p>
8.	<p>What is the role of external actors, including QA agencies, in student assessment</p>

procedures?	
WSE	Niewielka – wymagania instytucji akredytacyjnych poniżej poziomu uzyskiwanego w uczelni. Oczekiwanie na nowe standardy związane z wprowadzeniem ram kwalifikacji.
AMU	Akredytacja nie ma żadnego wpływu na zasady oceny, standardy na uczelni wyższe niż wymagania PKA.
TUL	Obecnie akredytacja nie ma żadnego wpływu – uzasadnienie jak powyżej. oczekiwanie na nowe standardy, gotowość do wzięcia ich pod uwagę.
BSW	Przykładami wpływu zaleceń PKA oraz SEM FORUM i PTI na system oceny studentów jest redefiniowanie sylwetki absolwenta i zakładanych efektów kształcenia oraz opracowanie zasad dyplomowania (ogólnych i szczegółowych ujmujących specyfikę poszczególnych kierunków studiów). Bardzo znaczący wpływ miały zalecenia PKA na proces dyplomowania i program studiów na kierunku Informatyka, pod kątem spełnienia wymogów stawianych kształceniu inżynierów Jednakże największy wpływ kształtowanie w Uczelni systemu oceniania studentów miała współpraca z Uniwersytetem Walijskim w ramach procedury walidacyjnej (osiągnięte efekty w ramach tej procedury zostały opisane w dobrych praktykach).
<p>Summary: niewielki wpływ akredytacji na dużych uczelniach, umiarkowany w uczelni lokalnej. Generalnie uznawanie Standarów PKA za zbyt podstawowe, aby mogły taki wpływ wywrzeć.</p> <p>Problems</p> <p>Good practices:</p>	
9. Have there recently been significant changes made in student assessment procedures to improve their effectiveness?	
WSE	Tak: przyjęcie kryteriów merytorycznych oceny studentów bazujących na opisie efektów kształcenia oraz wymaganej dokumentacji dotyczącej recenzowania i oceny prac licencjackich i magisterskich.
AMU	Tak - zmiany związane z wdrożeniem ram kwalifikacji przez nowa organizację systemu zarządzania jakością. Nowe sylabusy, dostosowanie walidacji i oceny do LO – to fundamentalna zmiana myślenia o celach kształcenia, o typach ocen.
TUL	Tak- istotna zmiana procedur oceniania studentów w związku z wprowadzeniem programów kształcenia zawierających efekty kształcenia. Obecnie oceniać się będzie wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne opisane w Kartach Przedmiotu i Kartach Prac Dyplomowych.
BSW	Tak – ostatnie istotne zmiany to: <ul style="list-style-type: none"> • Wdrażane od roku akademickiego 2011/2012 Krajowe Ramy Kwalifikacji wpłynęły również na procedury oceny studentów (m.in. zapisy w sylabusach, matryce potwierdzenia efektów kształcenia - te procedury związane z oceną efektów kształcenia będą rozwijane w bieżącym roku akademickim) • zmiany w procedurach oceny studentów w trakcie wdrażania w Uczelni systemu informatycznego Uczelnia.XP, ze względu na wymogi techniczne tego systemu. Dotyczą one między innymi procedur potwierdzania ocen studenta i archiwizacji wyników. • Postępują prace związane z procedurą oceny prac dyplomowych i oceną studenta podczas egzaminu dyplomowego oraz podniesieniem jakości tej oceny.
<p>Summary: We wszystkich uczelniach trwają prace nad dostosowaniem regulaminów studiów i systemu oceniania do nowelizacji ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz</p>	

	rozporządzeń Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego związanych z wprowadzeniem KRK. Wszystkie badane uczelnie rozpoczęły te prace zanim nowelizacja weszła w życie, lecz stopień ich zaawansowania jest rozmaity.
	Problems Good practices:
9a.	Czy jest Pan/i w stanie podać te procedury oceny, które w szczególności Pan/i ceni i stosuje? Can you identify any aspect of student assessment procedures you especially approve of?
WSE	Na uwagę zasługuje uporządkowanie wymagań i zasad towarzyszących recenzowaniu i ocenianiu prac dyplomowych. Sformułowanie przejrzystych kryteriów merytorycznych i formalnych oceny jest ułatwieniem dla recenzentów tych prac oraz ich promotorów. Rozwiązania te łącznie z procedurą przyjmowania i oceniania prac dyplomowych stanowią właściwe narzędzie określające jednoznacznie praktyki w tym zakresie. Najczęstszą formą oceniania egzaminów w SGH jest test.
AMU	Przykłady: * dla przedmiotu „Kataliza heterogeniczna” metody oceny umiejętności praktycznych przez ocenę umiejętności zaplanowana eksperymentu, obsługi aparatury, interpretacji wyników i doboru właściwych metod do rozwiązania problemu. Końcowa dyskusja nt wyników i ocena umiejętności interpretacyjnej grup. Ta ocena ostateczna całych ćwiczeń stanowi ¼ oceny egzaminu końcowego modułu. Jedno z pytań dotyczy rozwiązania problemu związanego z ćwiczeniami. Całość: projekt badawczy dostosowany do LO dla studiów II stopnia, etc. ** Lubi wielowymiarowość oceny i to, jak studenci potrafią zastosować nabytą wiedzę do konkretnego dziecka (pedagogika specjalna) – we wszystkich wymiarach LO: wiedza, umiejętności i postawy. *** SS: Cenią za efektywność np. projekt informatyczny, który pozwala wykazać nie tylko wiedzę, ale i kreatywność. Może być nie tylko „broniony” – ale i wdrożony. Lubią to, że projekt sam się sprawdza „twardymi kryteriami”. Docenia swój osąd własnych mocnych i słabych stron, i takich stron wykonanego dzieła. Historia: ustny egzamin przekrojowy prowadzony przez egzaminatora, który nie znał ich – popierają ideę egzaminatora zewnętrznego i wielokrotność i wielorakość odpowiedzi. Najmniej lubią testy.
TUL	W wypadku ocen formujących preferowany jest comiesięczny test, którego wynik nie ma wpływu na ocenę zaliczeniową przedmiotu i stanowi jedynie informację określającą postępy studenta w nauce. W wypadku oceny podsumowującej przedmiot preferowane jest zadanie projektowe, w którego rozwiązywaniu student może korzystać z dowolnych pomocy naukowych i źródeł informacji. Ponadto preferowana jest również prezentacja projektu, np. konstrukcyjno-obliczeniowego, publiczna dyskusja prezentowanego materiału i jego publiczna ocena dokonywana przez wszystkich słuchaczy. Rozwiązanie projektowe wieńczy raport.
BSW	Władze uczelni cenią procedury oceny w szczególności za: • jasne, czytelne zasady (system oceniania i egzaminowania)

	<ul style="list-style-type: none"> • punktowy system oceniania • sylabusy zawierające precyzyjnie określone kryteria oceny studenta z uwzględnieniem potwierdzenia efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i postaw • nauczyciele akademicki nie muszą przychodzić na egzaminy (prowadzi je Generalny Nadzorujący Egzaminy) • prace są kodowane (anonimowość, obiektywizm - wszystkie prace egzaminacyjne wykładowca do poprawy i oceny otrzymuje w formie zakodowanej. Po poprawieniu prac uprawniony pracownik Uczelni odkodowuje je i wyniki w formie punktacji wprowadzane są do systemu, gdzie student ma możliwość zapoznać się z wynikami swojej pracy. • przesłanie do egzaminatorów zewnętrznych zestawów egzaminacyjnych w celu pozyskania opinii na temat poprawności sformułowania pytań i ich zgodności z sylabusami • zaliczenia poprawkowe z przedmiotów kończących się zaliczeniem są z części przedmiotów przeprowadzane przez samych wykładowców w formie ustnej, pisemnej lub praktycznej, w zależności od specyfiki przedmiotu. Tam, gdzie wykładowca stosuje pisemną formę poprawek bardzo często zaliczenia poprawkowe przeprowadzane są przez Generalnego Nadzorującego Egzaminy na podstawie zestawów dostarczonych przez wykładowcę. • egzamin dodatkowy (w przypadku niezaliczenia terminu podstawowego oraz pierwszego i drugiego terminu poprawkowego) - po uzyskaniu zgody Dziekana <p>Studenci cenią w szczególności możliwość wspólnej oceny z ich udziałem, którym towarzyszy wyjaśnianie niejasności ocena postępów oraz porównanie do innych prac.</p> <p>Nauczyciele cenią sam fakt istnienia procedur.</p> <p>Wszystkie grupy stosują procedury.</p>
<p>Summary Problems Good practices:</p>	

Dobre praktyki

GOOD PRACTICE

SGH	
UAM_1	<p>SAMOOCENA STUDENTÓW</p> <p>Jeśli są: strategia samooceny studentów. Zdarzają się sporadycznie samooceny, głównie na humanistyce jako element oceny udziału w seminariach i grupach dyskusyjnych przez grupę studencką.</p>
PŁ	
BSW_1	<p>PROCEDURA WALIDACYJNA</p> <p>Procedura walidacyjna ustanowiona we współpracy z Uniwersytetem Walijskim, dzięki której w Uczelni pojawiły się w roku 2002 rozwiązania nowatorskie w</p>

		<p>skali kraju do których należy zaliczyć m. in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opracowanie szczegółowych zasad w postaci jednolitego dokumentu pn. System oceniania i egzaminowania studentów; • powołanie Generalnego nadzorującego Egzaminu w celu wdrożenia i nadzorowania zasad obowiązujących podczas przygotowywania zestawów egzaminacyjnych, organizacji sesji egzaminacyjnej i przeprowadzania egzaminów, w tym kodowania i rozkodowywania pisemnych prac egzaminacyjnych; • zapewnienie studentom niepełnosprawnym specjalnych warunków zdawania egzaminów i zaliczania przedmiotów (zgodnie z obowiązującymi procedurami); • zatwierdzanie zestawów egzaminacyjnych oraz kryteriów oceniania w ramach zaliczeń przez niezależnych egzaminatorów zewnętrznych; • powołanie Wewnętrznej i Zewnętrznej Komisji Egzaminacyjnej; • szczegółowa analiza postępów studentów w nauce po każdym semestrze przeprowadzana w odniesieniu do każdego przedmiotu i każdego studenta ubiegającego się równoległe o dyplom Uniwersytetu Walijskiego; • zatwierdzanie tematów i propozycji zakresu prac dyplomowych przez egzaminatorów zewnętrznych; • dodatkowe recenzowanie przez egzaminatorów zewnętrznych prac dyplomowych studentów ubiegających się o dyplom walijski; • organizowanie wspólnie z przedstawicielami Uniwersytetu Walijskiego warsztatów dla nauczycieli akademickich w celu stałego doskonalenia przyjętego systemu oceniania oraz upowszechniania dobrych praktyk. • system instancji odwoławczych
BSW_2	SAMOOCENA STUDENTÓW	<p>Próbą zachęcenia studentów do dokonania przez nich samooceny w odniesieniu do ankietowanego przedmiotu przez wiele lat była ankieta ewaluacyjna, w której w części III studenci dokonywali w skali 1 do 5 samooceny w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zainteresowania przedmiotem; • obecności na zajęciach; • aktywności na zajęciach; • stopnia opanowania wiedzy; • nabytych umiejętności praktycznych; • stopnia zaspokojenia indywidualnych oczekiwań. • Wspólna z wykładowcą analiza projektów z elementami samooceny

Ocena stanu, barier i czynników sprzyjających polityce pro jakościowej w SGH:

Barieri implementacji

- Brak świadomości pracowników dotyczących potrzeby rozwiązań systemowych i dostosowania do procesu bolońskiego.
- Skomplikowana procedura przyjmowania i oceny prac dyplomowych.
- Zbyt duża uznaniowość związana z ocenianiem studentów przez wykładowców.

Czynniki sprzyjające implementacji

- Zaangażowanie władz rektorskich w dążeniu do jednoznacznego określania zasad i procedur oceniania studentów.

Ocena metod i stanu implementacji

- Wprowadzane zmiany w procedurach, w tym zasadach i praktykach oceniania studentów zmierzają w kierunku utworzenia jednoznacznych zasad postępowania a także rzetelnej weryfikacji przyjętych efektów kształcenia.
- Na pozytywną ocenę zasługuje działalność merytoryczna Pełnomocnika ds. Jakości Kształcenia w kreowaniu nowych rozwiązań.

Przykłady dobrych praktyk :

- Sylabusy jako źródło informacji o wymaganiach stanowiących podstawę oceniania studentów.
- Spójna, jednoznaczna i prosta dokumentacja dotycząca recenzji prac dyplomowych.

Podsumowanie**Poziom krajowy**

Kluczowa rola Regulaminów Studiów: dokumentów wymaganych przez ustawę, będących zbiorem oficjalnych zasad dotyczących prowadzenia procesu dydaktycznego przyjmowanych przez senaty uczelni i obowiązujących wszystkie ich jednostki. Wprawdzie uczelnie mają swobodę w przyjmowaniu specyficznych rozwiązań, ale utworzenie regulaminu studiów jest konieczne. Powszechne przechodzenie od opisu i egzekwowania treści (sylabusy i egzaminy) na opis i egzekwowanie learning outcomes – wymuszone przez prawo – nowelizację Ustawy PSW i wprowadzanie KRK. Powszechne wprowadzanie opisanych i metod walidacji efektów kształcenia – patrz wyżej